

I tu, què penses d'adoptar l'anglès com a llengua franca?

• **Carmen Gregori Signes i Begoña Clavel Arroitia**
Institut Interuniversitari de Llengües Modernes Aplicades (IULMA).
Universitat de València

Què volem dir amb multilingüisme? És beneficiós? Ens convé? Hauríem tots d'aprendre anglès? Aquestes són algunes de les preguntes que, com a estudiants, professors i futurs treballadors ens fem quan parlem d'adoptar l'anglès com a *lingua franca*, cosa que suposadament facilitarà la comunicació i fomentarà la mobilitat i ens acostarà al concepte tant repetit de la globalització. La Universitat de València, com la resta d'universitats europees, ha decidit oferir als estudiants la possibilitat de cursar una part d'alguns estudis en anglès, però a l'hora d'escollir és convenient tenir clars certs conceptes que són fonamentals per poder prendre-hi una decisió.

En primer lloc, hem de ressaltar que el multilingüisme designa la capacitat d'una persona d'utilitzar

diverses llengües i la coexistència de diverses comunitats lingüístiques en una mateixa zona geogràfica (Figel, 2005).

El Marc europeu comú de referència per a les llengües (Cambridge, 2001) s'ha elaborat per protegir i desenvolupar el patrimoni de les diferents llengües i cultures d'Europa, i per afavorir la comunicació i la interacció entre els ciutadans europeus mitjançant un millor coneixement de les llengües pertanyents a aquest continent. El 2005, per primera vegada, un document oficial de la Comissió Europea feia referència al multilingüisme i es comprometia a promoure 60 llengües autòctones a Europa, encoratjant-ne l'aprenentatge i promovent la diversitat lingüística en la societat (Rovira i Martínez, 2007). Hauríem d'afegir que el multilingüisme és una realitat en la societat europea d'avui i que tots nosaltres experimentem diàriament situacions en què més d'una llengua és present. En aquest sentit, l'anglès té un paper fonamental, ja que s'estima que des del 1997 un 85% de les organitzacions internacionals fan servir l'anglès com a llengua de comunicació. Segons Crystal (2003), les raons per les quals l'anglès ha esdevingut la llengua global de comunicació són de caire geogràfic i històric, d'una banda, i també sociocultural. És un fet reconegut que històricament la llengua anglesa ha estat una llengua de moviment mundial, com a conseqüència dels processos de colonització duts a terme pel Regne Unit. Podríem asseverar que «l'anglès ha penetrat profundament en els dominis internacionals de la política, els negocis, la seguretat, la comunicació, l'entreteniment, els mitjans de comunicació i l'educació» (Crystal, 2003). És, però, indubtable que les raons socioculturals s'han

de tenir en compte també en aquest cas. Si pensem en la importància que aquesta llengua té en qualsevol dels entorns que ens envolten diàriament, veurem que és inevitable que ens trobem en contextos on l'anglès és la llengua de comunicació: televisió, cinema, educació, negocis, etc.

En el cas dels nostres estudiants, el fet d'incorporar l'anglès a diversos àmbits, com ara l'escola, el treball i, fins i tot, la família, fa que es promoga el plurilingüisme. El plurilingüisme es defineix com la capacitat dels parlants que dominen més d'una llengua d'alternar l'ús de diferents llengües d'acord amb les circumstàncies i el context social en què ens trobem. Per tant, podem concloure que el multilingüisme és un concepte més aviat social, mentre que el plurilingüisme és un factor individual (Council of Europe, 2009).

A la Comunitat Valenciana la situació lingüística provoca que en determinades ocasions l'estudiant ja ha de triar entre dues llengües, el valencià i el castellà, que són les seues «llengües d'identificació»

«És important reconèixer que adoptar l'ALF com a llengua de comunicació, no comporta cap pèrdua d'identitat ni implica adoptar les normes socioculturals de qualsevol dels països on l'anglès és parlat com a primera llengua»

«El model d'anglès que cal seguir no el dona el model dels nadius d'aquesta llengua, sinó que és una llengua híbrida, que s'utilitza creativament per comunicar-se, com una llengua addicional»

(Hullen, 1992, en House, 2003: 559), perquè hem crescut amb elles i són les nostres llengües maternes, i en aquestes llengües sentim i pensem com a individus d'una mateixa comunitat lingüística. La incorporació de l'anglès com a tercera llengua és una decisió que en principi es pot plantejar com a traumàtica, principalment per dos motius: un, que hi pot haver un sentiment de pèrdua de la nostra identitat en abandonar la nostra llengua materna. De fet, hi ha molts que pensen que l'anglès, en el seu paper de *lingua franca* (ALF)¹ o de llengua de comunicació a nivell internacional, és una amenaça per al multilingüisme, encara que l'evidència diu que l'ús de l'ALF estimula els parlants d'una llengua minoritària (House, 2003). D'altra banda, potser tenim por a no ser prou competents a l'hora de comunicar-nos en anglès, i ací entrarien en joc factors com ara la motivació, la confiança i la voluntat de comunicació en aquesta llengua (MacIntyre,

2007), que potser no sempre siga la que desitjaríem tenir. Així, doncs, cal preguntar-se: és l'anglès, com a *lingua franca*, una amenaça per al multilingüisme?

La resposta és definitivament no, i està justificada per una comprensió clara del que és una llengua franca i què comporta adoptar l'anglès com a tal. Indubtablement, és un fet reconegut a nivell mundial que l'ALF no es pot considerar una llengua d'identitat, sinó una «llengua de comunicació, una eina versàtil i molt útil a l'hora de comunicar-nos a nivell internacional, que ens permet comunicar-nos amb aquells que no parlen la nostra llengua» (House 2003: 559).

A què ens enfrontem, doncs, com a futurs parlants d'anglès com a llengua franca? Què és el que hem d'aprendre per ser uns parlants competents d'anglès com a llengua franca? En primer lloc, hem d'entendre que l'anglès està passant per un procés de no-pertinença als nadius anglesos, perquè ja Graddol (1997) i Crystal (2003) parlen que una de

cada quatre persones al món fa servir l'anglès com a llengua de comunicació. En segon lloc, s'ha d'admetre que l'anglès està patint un procés de canvi, al qual contribueixen nadius i no nadius, i que la majoria d'intercanvis i converses en anglès tenen lloc entre parlants no nadius d'aquesta llengua (Seidlhofer, 2005: 339). En tercer lloc, és important reconèixer que adoptar l'ALF com a llengua de comunicació, no comporta cap pèrdua d'identitat ni implica adoptar les normes socio-culturals de qualsevol dels països on l'anglès és parlat com a primera llengua. Ben al contrari, els estudis centrats en l'anglès com a llengua franca demostren que en la majoria d'ocasions l'anglès que es parla com a segona llengua a innumerables països té les seues característiques pròpies quant a gramàtica, vocabulari, pronúncia, etc. Cosa que fa que pugui ser considerada una varietat lingüística diferent. D'aquesta manera, podem asseverar que el fet que una comunitat lingüística adopte l'anglès com a llengua franca, com

¹Les sigles ALF corresponen al terme Anglès com a Llengua Franca.

a mitjà de comunicació amb membres d'una altra comunitat amb què no comparteixen la seua llengua materna (L1), no vol dir en absolut que aquesta societat estiga renunciant a aquesta primera llengua o traint-la.

Ens adherim al concepte que House (2003: 571-572) proposa i que basa en tres punts fonamentals. Primer, allunyar-se de la visió estreta que ens fa concebre el coneixement de l'anglès com una assignatura, és a dir, que es fixa en els errors i els no-errors i en com ens assemblem als nadius. S'ha d'assumir que l'aprenentatge de l'anglès s'ha d'afrontar com una adquisició macrosocial de la llengua (Brutt-Griffler, 2002), i no individual. L'*input* de l'anglès com a llengua franca no ha de venir, doncs, dels nadius, sinó del conjunt de parlants «que es caracteritzen per compartir espais socials multilingües i una competència comunicativa multilingüe» (House 2003:571). El segon punt que s'ha de destacar és que

ens hem d'oblidar del concepte de «comunitat de parla» a l'hora de referir-nos als parlants de l'anglès com a *lingua franca*, i parlar de «comunitat de pràctica» (Lave i Wenger, 1991), això és, una comunitat que comparteix activitats socials, una professió o un domini particular (que en aquest cas és l'anglès), i que, a diferència de les comunitats monolingües, la «tasca» que els ha d'ocupar quan utilitzen l'ALF és negociar amb èxit a nivell de contingut i de forma l'ús de l'anglès com a *lingua franca* (House, 2003) per poder enllestir el seu objectiu. Finalment, s'ha d'adoptar un tercer concepte positiu d'ALF (House, 2003: 572), en què el model d'anglès que cal seguir no el dóna el model dels nadius d'aquesta llengua, sinó que és una llengua híbrida, que s'utilitza creativament per comunicar-se, com una llengua addicional, una collengua (Fishman, 1977), amb les seues normes, que de cap manera no és una amenaça per al multilingüisme ni per a les nostres llengües. ■

Brutt-Griffler, J., (2002) *World English. A Study of its Development*. Clevedon, UK, Multilingual Matters.

Fishman, J., (1977) «English in the context of international societal bilingualism», en J. A. Fishman, R. L. Cooper, A. W. Conrad i altres (eds.), (1977) *The Spread of English*. Rowley, Massachussets: Newbury House, p. 329-336.

House, J., (2003), «English as a lingua franca. A threat to multilingualism?», *Journal of Sociolinguistics*, 7/4: 556-578.

Council of Europe, (2001) *Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.

Crystal, D., (2003) *English as a Global Language*. Cambridge: CUP.

Lave, J. i Wenger, E., (1991) *Situated learning: legitimate peripheral participation*. Cambridge: Cambridge University Press.

Marc europeu comú de referència, (2003). *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Govern d'Andorra i Govern de les Illes Balears, 2003 (edició original: *Common european framework for languages: learning, teaching, assessment*. Estrasburg: Consell d'Europa, 2001).

MacIntyre, P. D., (2009) «La voluntat de comunicar-se en una segona llengua: la presa de decisions individuals en un context social», *Revista Catalana de Pedagogia*: 6 (2007-2008).

Rovira i Martínez, M., *Multilingualism, an emerging value*. http://www6.gencat.cat/llengcat/noves/hm07tardor-hivern/docs/a_rovira.pdf

Seidlhofer, B., (2001) «Closing the conceptual gap: The case for a description of English as a lingua franca», *International Journal of Applied Linguistics*, 11: 133-158.

Seidlhofer, B., (2005) «English as a lingua franca», *ELT Journal*, 59/4: 339-341.